

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Typ posudku: oponent

Autorka práce: Bc. et Bc. Kristýna Strnadová

Název práce: Percieved Inequalities by Immigrant Students in Czechia

Vedoucí práce: doc. PhDr. Jadwiga Šanderová, CSc.

Oponent: doc. Jakub Grygar, Ph.D.

Navržené hodnocení: E

Zdůvodnění Vašeho hodnocení práce (zejména výhrad a kritických připomínek) rozepište podle níže uvedených kritérií.

1. Je cíl práce (výzkumná otázka) jasně formulován a odpovídají mu závěry? Je práce vhodně strukturována?

Výzkumná otázka, kterou si Kristýna Strnadová klade, má dvě části:

- 1) „How do immigrant students perceive inequalities which happen to them?“
- 2) „How do immigrant students react to these inequalities?“

Výzkumná otázka je jasně formulována hned v úvodu, na straně 3, později ji autorka ještě opakuje v části věnované představování účastníků jejího výzkumu na str. 25.

Samotná struktura práce má klasické členění úvod – teorie – představení dat a analýza – závěr. I když závěr práce nepřináší odpověď na autorčiny výzkumné otázky (o důvodech podrobněji níže), Kristýna Strnadové se podařilo napsat sevřený a konzistentní text, který ukazuje, s jakými typy nerovností se někteří studenti ze třetích zemí v Česku dnes musí potýkat a jak na ně reagují.

2. Opírá se autorka o dostatek literatury relevantní tématu práce? Využívá i cizojazyčné texty?

Práce je opřena o bohatý korpus literatury (českojazyčné i zahraniční). Zdroje, z nichž autorka čerpá informace, tvoří teoretické akademické práce i publikace seznamující s výsledky sociologických šetření provedených o zvoleném tématu (včetně poměrně netradičního zpracování informací ze dvou diplomových prací: Fousková 2009 a Ustsinava 2007).

3. Jaká je kvalita použitých dat nebo zdrojů (včetně jejich výběru, sběru a popisu) a metod jejich analýzy?

Kvalitu dat je potřeba posuzovat podle toho, nakolik se z nich lze dozvědět informace vedoucí k zodpovězení výzkumné otázky. Autorka se ptá, „jak studenti – imigranti vnímají nerovnosti, které se jim stávají“ a „jak na ně reagují“.

Nechávám stranou vazbu „nerovnosti, které se stávají / dějí“ (inequalities which happen), která

patrně odráží spíše špatnou angličtinu než teoretický předpoklad, že nerovnosti se dějí.

První problém vidím v tom, že na takto položenou otázku vlastně Kristýna Strnadová neodpovídá, když oslovila pouze středoškolské studenty, kteří byli aktivně zapojeni do jednoho ze vzdělávacích programů organizace Centrum pro integraci cizinců (CIC). Deset osob, středoškolských studentů, s nimiž diplomantka vedla výzkumné rozhovory, tak nemůže reprezentovat všechny studenty-imigranty. Zároveň si autorka v textu nikde neklade otázku, zda, popř. jak skutečnost, že jde o osoby, které se aktivně zapojili do jednoho z programů CIC, ovlivnila podobu obdržených informací (dat).

Druhý problém se týká samotné identifikace obtíží, které mají studenty oproti české populaci znevýhodňovat. Výzkumná otázka předpokládá, že se autorka bude nejprve snažit diskutované nerovnosti spolu s účastníky jejího výzkumu rozpoznat a pojmenovat a pak bude zjišťovat, jak na jejich existenci dotyční účastníci výzkumu reagují, resp. jak se s nimi snaží vypořádat (pokud vůbec). Z metodologické části i bohatě zastoupených citací však není jasné, kdo v textu zmiňované situace pojmenoval jako problematické. Jinak řečeno, byla to autorka nebo účastníci výzkumu, kdo zmiňované situace označil jako zdroj nerovnosti?

Kristýna Strnadová v textu zmiňuje celou řadu nerovností, jimž jsou její respondenti vystaveni. Je škoda, že se ve výzkumných rozhovorech a jejich analýze nezabývá tím, které nerovnosti jsou dány sociálním statutem studenta, popř. nového studenta (např. přezíravým postojem vyučujících, jednání spolužáků) a které tím, že jde o imigranty. Jakoby se autorka chytila do pasti metodologického nacionalismu, když imigrantský status účastníků svého výzkumu automaticky používá jako hlavní výkladový rámec obtíží, jimž jí dotazovaní mladí lidé čelí. Klíč, který si Kristýna Strnadová zvolila pro vymezení okruhu svých informátorů (tedy to, že jde o imigranty), se v její analýze výzkumných rozhovorů stává hlavním prostředkem vytváření dat i jejich interpretace.

Pominu-li tuto poněkud nešťastnou skutečnost, je však samotná analýza rozhovorů a formulace dílčích zjištění je dobře provedena. Oceňuji zejména vytvoření ilustrativních schematických diagramů, které autorčinu argumentaci dobře zpřehledňují.

4. Jaká je kvalita argumentů, o něž autorka opírá závěry, k nimž dospěl/a?

Kristýna Strnadová v práci velmi přehledně vysvětluje každý metodický i analytický krok

5. Jsou v práci autorčina tvrzení a zjištění jasně odlišena od tvrzení a zjištění převzatých?

Ano.

6. Jaká je úroveň odkazového aparátu, jazyka a dalších formálních náležitostí?

Po formální stránce je práce zpracována standardním způsobem a její kvalita je dobrá. Jazyková stránka je však mnohem slabší. Posuzovaná práce je psaná v poměrně jednoduché angličtině, pro kterou je charakteristický nepřilíš bohatý slovní rejstřík. To je patrné např. v užívání slov, které mají v angličtině oproti češtině lehce posunutý význam (takto např. autorka píše o „results“ namísto vhodnějšího „findings“ nebo „outcomes“.) Posuzovanému textu by také pomohlo, kdyby byl podroben jazykové korektuře zaměřené na syntax. Věty často kopírují českou stavbu a vazbu. Takto volba angličtiny práci paradoxně více škodí, než pomáhá.

7. Jiné přednosti a/nebo nedostatky, které neodpovídají výše uvedeným kritériím (jsou-li jaké).

Vše podstatné již bylo zmíněno výše.

8. *Náměty na diskuzi při obhajobě práce.*

Zdá se mi, že autorka dospěla k poměrně obecným závěrům, které nikterak nezohledňují, že hovořila s velmi specifickou skupinou (středoškoláci ze třetích zemí, s poměrně krátkou dobou pobytu v ČR, klienti CIC). Zajímalo by mne:

- 1) zda se při řešení svého tématu Kristýna Strnadová dozvěděla nějaké informace, které před samotným výzkumem neznala a které nejsou obsaženy v literatuře, se kterou pracuje;
- 2) zda lze na základě jejich zjištění říci něco specifického, co by mělo platnost pouze pro skupinu tvořenou účastníky jejího výzkumu.

Celkové hodnocení práce:

Téma práce je zajímavé a dobře zvolené, ale výsledné zpracování doplácí na ne příliš šťastně formulovanou výzkumnou otázku, na kterou autorka nemůže přinést odpověď. Nejsem schopen posoudit, zda je to v důsledku volby angličtiny jako jazyka zpracování práce, nebo zda je příčinou menší zkušenost s kvalitativním výzkumem či slaběji projevená sociologická imaginace. Posuzovaný text ukazuje zaujetí diplomantky, jednotlivé kroky jsou zpracovány pečlivě a přehledně, avšak výše v posudku uváděné nedostatky považuji za poměrně závažné. Práci navrhuji ohodnotit stupněm „E“ (dobře).

Datum: 24. 8. 2018

Podpis: doc. Jakub Grygar, Ph.D.